

5/6-97.
Seminarie van
over het justitiepastoraat

Hit 10

NAZORG GEDETINEERDEN: ALLEEN DE JUSTITIEPASTOR EEN ZORG?

Taak van de justitiepastor in het nazorgwerk - begrenzungen?

Aan mij is voor vanmorgen de vraag voorgelegd iets te zeggen over de taak van de justitiepastor in het nazorgwerk en de begrenzungen die daar mee verbonden kunnen zijn.

Vooropmerkingen

Ik wil beginnen met een paar vooropmerkingen.

In de eerste plaats biedt de taakomschrijving van de justitiepastores een zekere ruimte voor nazorg. Het gaat dan om ondersteuning van initiatieven voor opvang van slachtoffers van misdrijven en voor opvang van ex-gedetineerden en, indien geïndiceerd, het onderhouden van nazorgcontacten.

Vastgesteld moet worden dat de taakomschrijving dus geen mogelijkheden biedt voor een specifieke en structurele inzet van het justitiepastoraat, op het gebied van de nazorg.

In de tweede plaats wijs ik op een onderzoekje dat gedaan is onder justitiepastores in het kader van het rapport 'In de gevangenis geweest, nazorg ex-gedetineerden', maart 1995.

Aan de RK en Prot justitiepastores is de vraag naar nazorgcontacten voorgelegd. Daaruit bleek dat 47% van de justitiepastores nazorgcontacten onderhoudt; 39% niet of incidenteel; 13% doet geen opgave. Van degenen die nazorgcontacten onderhouden heeft 41% 1 tot 5 contacten, 45% 5 tot 10, en 4% meer dan 10 contacten.

Ook is een peiling gehouden in hoeverre men contacten onderhoudt met nazorgprojecten. 42% Geeft aan contacten te onderhouden (dmv. directe betrokkenheid bij een project of

door verwijzing). 56% Geeft aan geen contacten te onderhouden. Over de mate waarin pastores doorverwijzen naar pastores buiten de gevangenis zijn voor zover ik kan overzien geen cijfers bekend.

In de derde plaats kan er naar mijn indruk worden gesteld dat er wat betreft de verhouding tussen justitiepastoraat en nazorgpastoraat een spanningsveld bestaat. Bij veel justitiepastores bestaat de overtuiging dat er meer gedaan zou moeten worden dan door het justitiepastoraat, gegeven de taakomschrijving en de druk van het werk, gedaan kan worden.

Het eerder genoemde rapport heeft geïnventariseerd hoe justitiepastores aankijken tegen de nazorgbehoefte onder gedetineerden. 24% Van de inzenders schat dit in tussen 10 en 50%; 54 % tussen de 50 en 100%. 9% Van de inzenders relateert de nazorgbehoefte aan de persoonlijke motivatie en komt in dit verband tot een percentage tussen de 10 en 30%.

Opmerkelijk is de algemeen hoge score van boven de 50%, genoemd door de inzenders uit de TBS-klinieken.

Een inzender uit een TBS-inrichting merkt op: "De meeste ex-TBS-ers kunnen niet echt meedraaien in de maatschappij. Zij hebben hun leven lang mensen nodig die naar hen omzien."

Objectief kan worden vastgesteld dat het recidivepercentage 75% bedraagt.

Waarom houdt nazorg mij bezig?

Vanaf het begin van mijn werk in het justitieveld heb ik bijzondere aandacht gehad voor de nazorg aan ex-gedetineerden. Voor mij liggen daaraan 3 motieven ten grondslag.

Allereerst gaat het mij om de levensverhalen van gedetineerden. In die levensverhalen hoor je vaak het verlangen naar een zinvol leven aan de detentie voorbij. Je hoort er de gebrokenheid, de onmacht en de blokkades, zowel persoonlijk als maatschappelijk. Perspectief in die levensverhalen kan, ~~naar mijn diepe overtuiging~~, alleen ontstaan als er naast persoonlijke groei ook een concreet substantieel maatschappelijk perspectief voorhanden is. In de tweede plaats is die nazorgoriëntatie voor mij principieel van aard. Het pastoraat kan er niet omheen, of dat nu in de gevangenis is of daarbuiten, om de levenswerkelijkheid van mensen ook te bezien vanuit de ordening van de samenleving. In die zin heeft de kerk ~~ook~~ altijd naast het individuele een taak de structuren van de samenleving te beïnvloeden en waar nodig te veranderen. Dat is een signalerende en kritische functie, maar tegelijk ~~ook~~ ontslaat het de kerk zelf niet van de verantwoordelijkheid om in het maatschappelijk veld een bijdrage te leveren tot het vergroten van het perspectief voor ex-gedetineerden. In de derde plaats heeft nazorg ook alles te maken met het functioneren van het recht. Indien een gedetineerde verantwoordelijk gesteld wordt voor zijn daden, en dat gebeurt in de detentie, draagt ook de samenleving vervolgens de verantwoordelijkheid om de voorwaarden te scheppen om terugval te voorkomen.

Het maatschappelijk veld

In het maatschappelijk veld waarin het justitiepastoraat opereert ontstaat in toenemende mate de overtuiging dat ~~kort~~ gezegd maatschappelijke integratie van ex-gedetineerden noodzakelijk is. Herman Vooijs heeft in zijn verhaal daarover het één en ander laten zien. Het gaat dan enerzijds om een invulling van het detentietraject en anderzijds om concrete projecten in grote steden vanuit de gemeentelijke overheid.

Justitiepastoraat in relatie tot nazorg

In hoeverre komen nu justitiepastoraat en kerken in beeld als het gaat om de nazorg?

Allereerst moet worden gesteld dat het justitiepastoraat een eigen taak heeft met het oog op de detentiesituatie van mensen. Het justitiepastoraat vervult deze taak naast andere vormen van hulpverlening. Deze taak ligt verankerd in de grondwet.

"Ieder heeft het recht zijn godsdienst of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden of te beleven."

Dat is de wettelijke basis.

Maar er is ook een existentiële basis die ligt in de nood van de gedetineerde, en een identiteitsgebonden basis, die ligt in het feit dat de geestelijk verzorgers deel uitmaken van een herkenbare traditie van denken en geloven.

Tijdens de detentie staat het leven niet stil. En het is de taak van de geestelijke verzorging in individueel pastoraat, in groepsactiviteiten en in kerkdiensten, mensen in de zorg om het leven nabij te zijn.

Dit betekent het delen van het actuele leven, het verwerken van het verleden, en een gerichtheid op de toekomst.

De pastor begeeft zich op vele dimensies van de levensweg.

Nazorg nu veronderstelt een handelen na de detentie. Maar een effectieve inzet, gericht op toekomstperspectief begint tijdens de detentie. Daar kan een belangrijke basis worden gelegd.

Dit is één van de achterliggende gedachten geweest bij de ontwikkeling van de Exodusprojecten. Om al vroeg in de detentie aan te kunnen sluiten bij dat wat bij veel gedetineerden leeft: een behoefte om vanuit de puinhoop van het leven toch een nieuw bestaan op te kunnen bouwen, een concreet perspectief te zien, ~~een weg naar morgen~~, een uitweg.

Het pastoraat zou iets tastbaars in handen moeten hebben in het verlengde van het justitiepastoraat om mensen op te kunnen oriënteren. Met het oog op de levensweg van mensen

heeft het justitiepastoraat (ik zei het al) een specifieke functie en het justitiepastoraat beschikt over specifieke mogelijkheden en vaardigheden.

Een paar opsmerkingen daarover. In de eerste plaats is?

De basis daarvan ligt in de asielfunctie van het pastoraat.

De vertrouwensrelatie die wordt opgebouwd met gedetineerden.

Wel binnen de inrichting maar niet van de inrichting.

In die ultieme vertrouwensrelatie wordt het leven allereerst naar zijn diepste kwetsbaarheid gedeeld. De existentiële vraag kan nergens vrij worden geuit.

In de tweede plaats beschikken de justitiepastores over communicatievermogen en deskundigheid om mensen te helpen zichzelf te verstaan in het licht van hun eigen

levensgeschiedenis. Zij kunnen mensen nabij zijn om met hen een weg van verwerking en een weg van genezing te gaan. Zij kunnen als geen ander komen bij de diepere lagen van het bestaan. Bij de pijn, de angst, de ontoereikendheid en de kwetsbaarheid.

Zo kunnen ze vanuit de diepte van het bestaan een nieuwe basis voor het leven zoeken. Geestelijk verzorgers zijn vertrouwensfiguren die naar hun ambt en naar hun professionaliteit bij kunnen dragen om het leven van binnenuit opnieuw op te bouwen. In taal van het welzijnsveld dragen ze daarbij in belangrijke mate bij tot motivatie en zoals we allemaal weten is motivatieproblematiek één van de grootste problemen die we tegenkomen onder gedetineerden.

In de derde plaats hebben de geestelijk verzorgers in vieringen en vormingsactiviteiten mogelijkheden om met mensen te oefenen in en een voorschot te nemen op een nieuwe weg van leven. Daarbij kan worden geput uit een rijke schat aan verhalen en symbolen.

Als vierde specifieke punt van het justitiepastoraat wil ik noemen de oriëntatie op gemeenschap. Naar hun afkomst zijn ze vertegenwoordigers van gemeenschappen van buiten en in hun werk betrekken ze mensen op gemeenschap. Onderling, in groepsactiviteiten en in kerkdiensten.

Een belangrijke rol daarin spelen vrijwilligers van buiten die deelnemen aan het justitiepastoraat. In hun persoon representeren zij de gemeenschap van de kerk die niet ophoudt bij de muren van de gevangenis. En ook niet na de gevangenis. Ze zijn dragere van die gemeenschap.

De vrijwilligen

En ze kunnen in belangrijke mate bijdragen aan het besef dat er leven is aan het gedetineerd zijn voorbij, door hun aanwezigheid, door de koffie die ze schenken, en door de humaniteit en door hun aandacht en betrokkenheid.

Kort gezegd spelen zij een eigensoortige sleutelrol in het levensperspectief en in het opwekken of gaande houden van de levensverwachting.

Justitiepastoraat in relatie tot de problematiek van de mensen om wie het gaat

In het vorig punt heb ik de eigensoortige betekenis van het justitiepastoraat beschreven in verband met de levensloop en het levensperspectief van de gedetineerden. ~~In dit punt wil ik kort de aard van de problematiek die justitiepastores~~

tegenkomen nader inkleuren. Ik wil nu kort de aard van de problematiek van veel gedetineerden noemen Complex

Ik doe dat ook weer op basis van het rapport 'In de gevangenis geweest'. De bouwstenen zijn aangedragen door de justitiepastores. Ik noem het globaal.

- Achterstanden in de persoonlijke ontwikkeling en identiteitsproblematiek.
- Zwakke familiebanden, familieproblemen en problemen in het omgaan met relaties
- Onvermogen tot het kunnen voeren van een eigen huishouding, instabiliteit in de dagelijkse levensverrichtingen en in de persoonlijke levenssfeer
- Verslavingsproblematiek
- Problemen voortvloeiend uit het systeem, zoals milieu en subcultuur waar men deel van uitmaakt.
- Problematiek mbt. het omgaan met de eigen religieus-

Kort gezegd: achterstanden in de persoonlijke ontwikkeling, relationele en sociale vaardigheden en in schoolig-culturele op gebied van meetbare vaardigheden

8

culturele achtergrond, generatieproblemen

- Achterstanden in de persoonlijke en sociale vaardigheden, scholing, maatschappelijke vaardigheden
- Het ontbreken van persoonlijke motivatie
- Zingevingproblematiek
- Het ontbreken van duurzame significante contacten
- Onverwerkte detentie-ervaringen; vervreemding van de buitenwereld en daar nog geldende waarden; wrok t.a.v. justitie
- Eenzaamheidsproblematiek

Mijn eigen ervaringen in het nazorgwerk

Met vallen en opstaan zijn in de afgelopen jaren de Exodusprojecten van de grond gekomen. Er is een breed programma ontwikkeld op de gebieden van wonen, werken, relaties en zingeving. Het programma heeft een duidelijke begeleidingsstructuur, is ingebed in het veld van de hulpverlening en biedt een concreet perspectief op het gebied van wonen en werken. Annet Pronk heeft daar het één en ander over verteld.

~~De Exodusprojecten ontstonden vanuit de overtuiging dat het justitiepastoraat onvoldoende mogelijkheden had om de noodzakelijke nazorg concreet inhoud te geven.~~

Naar aanleiding van de ervaringen in Exodus maak ik een aantal opmerkingen.

1. Nazorg kan lukken op basis van een uitgebalanceerd programma. Bij de Exodusprojecten bestaat 80% resultaat.

2. Het is mogelijk gebleken hiervoor een zelfstandig draaiende organisatie op te zetten, waar het justitiepastoraat zich op kan richten, maar die in de organisatie niet meer afhankelijk is van het justitiepastoraat.

3. Het is mogelijk gebleken voor dit werk een breed maatschappelijk draagvlak in kerken en maatschappelijke organisaties tot stand te brengen.

4. Door het functioneren van dit type nazorgproject ontstaat ook zicht op gaten in de nazorg. Er moet worden vastgesteld dat de opvang zich grotendeels richt op de meer gemotiveerden. Dat heeft te maken met de financiële kwetsbaarheid van de projecten. Er blijft een bepaalde begeleidingscapaciteit. Dit betekent dat er grote gaten zijn met betrekking tot minder gemotiveerden en mensen die meer zorg en aandacht nodig hebben.

5. Door de ervaringen in de nazorgprojecten zie je ook als door een vergrootglas hoe ex-gedetineerden hun weg in de samenleving moeten vinden. Er blijken grote tekorten met betrekking tot de toegankelijkheid van de samenleving. Zeker direct na de detentie. Het gaat dan om zaken als uitkeringen, woningen, schulden, bureaucratie, enz. enz.

Tussenbalans

Tegen de achtergrond van het voorafgaande kom ik tot een korte tussenbalans.

1. Voor effectieve nazorg kan het justitiepastoraat een vitale bijdrage leveren in het leggen van een basis voor het leven.

Het justitiepastoraat richt zich op zelfverstaan en zelfontplooiing van mensen in het licht van hun eigen levensverhaal en met het oog op hun persoonlijke levensweg. Dat betekent dat justitiepastoraat wezenlijk gericht is op het zelfstandig kunnen functioneren. Het gaat erom mensen met zelfvertrouwen en zelfstandig in het leven te laten staan.

2. Wij zullen onze bijdrage kunnen versterken door een goede intercollegiale overdracht en een goede overdracht naar nazorgprojecten.

3. Justitiepastores moeten in dit verband weten hoe nazorgprojecten functioneren, wat daar van mensen wordt gevraagd, hoe de begeleidingsprogramma's eruit zien.

Nog meer kan worden ontwikkeld hoe de GV een bijdrage kan leveren als voorbereiding op deze projecten. Er liggen vele mogelijkheden voor anticipatie.

4. Gegeven de aard van de problematiek op het persoonlijke vlak en op het maatschappelijke vlak, dienen justitiepastores te pleiten voor een samenhangend aanbod in het post-detentietraject op de gebieden van wonen, werken, relaties en zingeving.

De justitiepastor en de nazorg

Aan het begin van mijn verhaal heb ik al de begrenzungen genoemd die er liggen voor de justitiepastor als het gaat om invulling te geven aan het nazorgaspect van zijn taakstelling. Het behoort niet tot de hoofdonderdelen van zijn taak. Het gaat er dus om een betrekkelijk beperkt deel optimaal invulling te geven. Optimaliseren binnen begrenzungen.

Ik noem een aantal aandachtspunten.

1. Justitiepastores kunnen uit hun werkervaring signaleren en maatschappelijk aan de orde stellen waar knelpunten liggen in de maatschappelijke reïntegratie van ex-gedetineerden. In de discussie over de criminaliteitspreventie kunnen zij vanuit hun ervaringsveld een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren.

2. Justitiepastores kunnen belangrijke stimulansen geven tot specifieke nazorgprojecten. Hun inbreng wordt hierbij als zeer gekwalificeerd ervaren. Daarbij dient de justitiepastor erop gericht te zijn dat deze nazorgprojecten een eigen dragende structuur ontwikkelen. Je moet het niet van jezelf afhankelijk maken. Je moet er draagvlak voor zoeken. In dit verband kan de ondersteuning door de ISNA een belangrijke rol vervullen.

3. Het justitiepastoraat heeft een eigen achterban waarop een appèl gedaan kan worden en die betrokken kan worden. Justitiepastoraat motiveert kerken om in individueel pastoraat, diakonaat en gemeentezijn in nazorgpastoraat op het justitiepastoraat aan te sluiten.

4. Ook als de situatie optimaal zou zijn, blijft er toch naar verwachting voor een aantal mensen een behoefte om de pastorale contacten van tijdens de detentie na de detentie voort te zetten. De vertrouwensrelatie is niet of nog niet overdraagbaar, omdat die relatie grotendeels op de persoon van de pastor is opgebouwd. Hier zitten we met een heel moeilijk dilemma. Je weet dat je niet eindeloos dit soort contacten kunt voortzetten, en je weet tegelijk dat als je er zelf niet instapt, er niets meer van de grond komt. Dit soort contacten zal met het justitiepastoraat verbonden blijven.

En er zal ruimte voor moeten zijn bij de taakinvulling. Hoe groter echter de structurele opvangmogelijkheid rondom de justitiepastor is, hoe meer deze taak binnen redelijke grenzen kan blijven.

Graag wil ik in dit verband nog iets zeggen over de Exoduskerkdiensten. Deze kerkdiensten zijn opgezet om een ontmoetingsplek te zijn voor de mensen die met Exodus verbonden zijn en voor ex-gedetineerden. De diensten worden geleid door justitiepastores en ook vrijwilligers uit het justitiepastoraat zijn daar aanwezig. De diensten worden opgezet vanuit een gewone wijkgemeente.

Achtergrond daarbij is om enerzijds te voldoen aan de behoefte ^{om} aan persoonlijk contact en kerkzijn na de detentie voort te zetten en anderzijds deze ontmoeting in te bedden in de bestaande kerkgemeente.

Veel ex-gedetineerden en hun familieleden nemen aan deze diensten deel. Het is duidelijk op grond van de relatie met de pastor. Het blijft moeizaam om vanuit de gemeente een warm en betrokken antwoord op deze diensten te geven. Daar zal aan gewerkt moeten worden, en daar ontbreekt het de justitiepastores weer aan tijd.

Ik denk dat ook hier een taak kan liggen voor de ISNA om de kerkelijke betrokkenheid te stimuleren.

Nazorgprojecten vanuit justitiepastoraat en kerken

In de afgelopen jaren zijn vanuit het justitiepastoraat en kerken op vele plaatsen in het land projecten van nazorg van de grond gekomen. In meer of mindere mate zijn justitiepastores daarbij betrokken.

Ook die betrokkenheid kent zijn grens. Terwijl er wel een veld ligt voor geestelijke verzorging.

Vanuit mijn ervaring met de opbouw van de Exodusprojecten wil ik daar iets over vertellen.

Deelname aan een nazorgproject betekent voor mensen vaak een volstrekt nieuwe situatie. Een andere situatie dan tijdens de detentie, en een andere situatie dan men van vroeger kende.

In die situatie spelen zaken als eisen die aan je worden gesteld, het kunnen volhouden, nieuwe ervaringen en relaties met mensen die dichtbij komen, spanning tussen willen doorgaan en er de brui aan willen geven, oude verleidingen. ^{En} ~~Maar~~ deze situatie kan ook weer diepere levensvragen oproepen.

Bijvoorbeeld het niet herstellen van relaties waar je op had gehoopt, de confrontatie met de bodemloosheid van je eigen bestaan. 'Is dit nu het leven in vrijheid?'

Het omgaan met deze diepere levensvragen blijkt ook in deze projecten een eigen professie te zijn. Vaak is het bestaande personeel niet geschoold of niet in staat met deze diepere dingen om te gaan. En dat nog los van het punt dat er ook in een woonproject weer dingen zijn die zo vertrouwelijk zijn, dat je ze niet met een begeleider als vertegenwoordiger van de instelling kunt delen.

Met andere woorden: bij de verdere ontwikkeling van de nazorgprojecten zal ook daar de vraag naar geestelijke verzorging steeds manifester worden, ~~is mijn stelling~~.

Integratie van nazorgpastoraat in de gemeente

Om de begrenzingen van de justitiepastores op te lossen is een gestructureerde inzet vanuit de kerken noodzakelijk. De kerken hebben in dit verband veel te bieden: geschoolde pastores, gemotiveerde vrijwilligers, en vormen van gemeenschap.

Een belangrijke slag zal zijn om deze potenties van de kerken te verbinden met het versterken van het levensperspectief van gedetineerden en ex-gedetineerden.

Mr F.Th.Boerwinkel

6813 HN Arnhem, 25 april 1997
Breitnerstraat 13

De Weleerwaarde Heer
Ds J.D.W. Eerbeek
Tomatenstraat 120
2564 CW DEN HAAG

Beste Jan,

1/ Graag bevestig ik hierdoor ons telefoongesprek waarin je je bereid verklaarde een inleiding te houden voor onze thema/contactdag van het SOJP op donderdag, 5 juni 1997. Ter informatie voeg ik hierbij de uitnodigingsbrief aan de justitiepredikanten.

Mag ik je vragen de inleiding beperkt te houden tot ca. 35 a 40 minuten ? Wij kwamen overeen dat je het zult hebben over de taak van de justitiepastor bij het nazorgwerk aan gedetineerden. Misschien is het verstandig tijdig tevoren contact op te nemen met jouw collega Wilzing om de inleidingen optimaal op elkaar af te stemmen.

Voor je bereidheid een actief aandeel in deze dag te verlenen zeg ik je van harte dank.

Mochten er nog vragen zijn, aarzel niet mij te bellen of zo nodig te faxen (tel. werk: 026 3592483, thuis 026 4454315, fax 026 3518027).

Met hartelijke groet,

Feits Boerwinkel

Bijlage

**SAMENWERKINGSORGAAN
VOOR HET JUSTITIEPASTORAAT**

ADRESLIJST LEDEN SOJP

mw M. van Amersfoort (GKN) Amelterhout 156, 9403 EK Assen
0592 - 312737

mw drs M.G. Bergkotte (NHK) Het Schieven 18, 7232 GH Warnsveld
0575 - 527931

drs J. Boersma (NHK) Zijlweg 29 rood, 2013 DB Haarlem
023 - 5318917, bgg 0117 - 462137

mr F.Th. Boerwinkel (NHK) Breitnerstraat 13, 6813 HN Arnhem
(voorzitter) 026 - 4454315, buro 026 - ~~3527489~~ 372483

drs C. Davids (NHK) G. van Nijenrodestraat 110,
3621 GM Breukelen
0346 - 262692, buro 0346 - 260900

mw drs J.A. Ingwersen (GKN) Riouwlaan 42, 3131 NL Vlaardingen
010 - 4352130, buro 010 - ~~4342355~~ 2740120

L.J. van Marle (GKN) Stoppelland 81, 7641 KN Wierden
0546 - 578230

mr A.C. Monster (GKN) Herengracht 12a, 2312 LD Leiden
071 - 5127187, buro 023 - 5126126

dr P. Oskamp (NHK) Driebergsestraatweg 50a,
3941 ZX Doorn
0343 - 518075

mr T.R. Seinstra (ELK) Middelmeet 69, 4464 AZ Goes
0113 - 211543

drs A.S.J. Smilde (GKN) Adr. van Bleijenburgstraat 30,
3311 LB Dordrecht
078 - 6315883

drs J. Spoelstra (GKN) Blokbrekerstraat 30,
6325 CT Berg en Terblijt
043 - 6040307

mr A. Tchernoff (NHK) Hobbemalaan 48,
3723 ET Bilthoven
030 - 2282681, buro 030 - 2289569

J.A. de Vries (GKN) Torenlaan 1, 6866 BS Heelsum
(secretaris) 0317 - 317053

adviserende leden:

dr M.B. Blom, hoofdpredikant, Postbus 30132, 2500 GC Den Haag
070 - 3702636; secretariaat C. Coemaet 070 - 3702663

ds H. Kuyk, S-orgaan voor het Pastoraat, Postbus 203,
3830 AE Leusden 033 - 4960310 of 0343 - 523265 (Driebergen)

ds S. Oenema, plv. hoofdpredikant, Nobellaan 403,
9406 AM Assen 0592 - 343378.

oktober 1996

SAMENWERKINGSORGAAN VOOR HET JUSTITIEPASTORAAT

Secretariaat: J.A. de Vries
Torenlaan 1
6866 BS HEELSUM

Aan de Justitiepredikanten.

Beste mensen,

Met veel genoegen nodigt het Samenwerkingsorgaan voor het Justitiepastoraat jullie uit voor de -al weer- achtste thema/contactdag.

Deze dag van bezinning en ontmoeting zal plaatsvinden op **donderdag, 5 juni 1997 in het Dienstencentrum van de Gereformeerde Kerken in Nederland, Burg. De Beaufortweg 18 te Leusden.**

Het thema van deze dag is ditmaal "Nazorg voor gedetineerden - alleen de justitiepastor een zorg ???"

In Nederland wordt veel gedaan aan nazorg voor gedetineerden na hun ontslag uit detentie. Exodus, Passérel en vele andere nazorghuizen en projecten zijn in de loop der jaren ontstaan. Er is een heuse "Rondetafelconferentie" geweest waarin essentiële vragen over opzet, criteria en vele andere punten van discussie met betrekking tot de nazorg van gedetineerden aan de orde zijn geweest.

Er is nu ook een overkoepelende stichting, de Interkerkelijke Stichting tot bevordering van nazorg aan ex-gedetineerden (ISNA). Een nieuwsbrief van april 1996 zend ik ter informatie mee.

De vraag rijst:

- Hoe ligt "het veld" er bij ?
- Wie doet wat ?
- De justitiepastor voorbereidend of uitvoerend ? Of de plaatselijke wijkpredikant ?
- Vindt hier afstemming plaats en informatieuitwisseling en zo ja, waar liggen grenzen ?
- Wat doet de vrijwilliger ? en
- -niet onbelangrijk- bestaat gevaar voor "overbejegening", het liefdevol inkapselen van de ex-gedetineerde die toch primair op eigen benen moeten leren staan ?

De voorbereidingscommissie voor deze dag, bestaande uit Feits Boerwinkel en Nol Monster, biedt u een dagprogramma aan waar deze vragen aan de orde kunnen komen.

In de ochtenduren zullen inleidingen worden gehouden waarin het thema informatief en wellicht ook provocatief van diverse zijden wordt belicht.

In de middaguren zal een vrijwilliger over zijn/haar ervaringen vertellen, waarna een plenair debat zal plaatsvinden onder de bezielende leiding van onze eigen Marcel van Dam, Paul Oskamp.

We besluiten de dag volgens zinvolle en goede gewoonte met een vesper.